

การจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมืองบ้านโป่งจังหวัดราชบุรี

Fiscal risk management; BanPong City Municipalities Ratchaburi Province.

¹ภูติศ อภิกุลวนิช

Phudis Apikulvanich¹

สมาชิกสภาเทศบาลเมืองบ้านโป่ง จ.ราชบุรี

Member of Ban Pong Municipality Council, Ratchaburi Province

¹E-mail: ekkapop_aun@hotmail.com

Retrieved 15-03-2024; Revised 11-04-2024; Accepted 20-04-2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินการจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมือง บ้านโป่ง จังหวัด ราชบุรี 2) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง การจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมือง กับ ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความเสี่ยงทางการคลังท้องถิ่น 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการความเสี่ยง ทางการคลังของเทศบาลเมือง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้บริหาร ข้าราชการ สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 200 คน จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยแนวคิดของยามาเน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ เพียร์สัน และ สมการถดถอยเชิงพหุ ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านการจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมืองบ้านโป่ง อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมือง กับ ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความเสี่ยงทางการคลังท้องถิ่น มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลางถึงปาน กลางค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความเสี่ยงทางการคลัง ท้องถิ่นพบว่า สามารถพยากรณ์การจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมือง ร้อยละ 64.1

คำสำคัญ: การจัดการ ความเสี่ยงทางการคลัง การคลังท้องถิ่น เทศบาลเมืองบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

Abstract

The Three purposes were (1) explore fiscal risk management BanPong City Municipalities. (2) explain correlation between Affecting factors of fiscal risk management with Fiscal risk management ;City Municipalities. (3) present model of Fiscal risk management BangPong ;City Municipalities. This was Quantitative sample were member of Municipalities Council and personals of Municipalities at number of 200men. Questionaries were data collection tools, Analytical statistics were percentages standard deviation mean Pearson

Correlation and Multiple Regression. The Major outcomes were (1) fiscal risk management BanPong City Municipalities were high level. (2) correlation between Fiscal risk management with Affecting factors were statistic positive moderately high correlation at .01 level. (3) Affecting factors could forecast Fiscal risk management at 64.1 percentages.

Keywords: Management, Fiscal Risk, Local Fiscal, BanPong Municipalities Ratchaburi Province

บทนำ

การคลังท้องถิ่นมีความสำคัญมากต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่เป็นเครื่องมือหรือกลไกอันหนึ่งที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือความสำเร็จในการปกครองท้องถิ่น ความเสี่ยงทางการคลัง (Fiscal Risk) หมายถึง สถานการณ์ที่รัฐบาลหรือเทศบาลอาจจะต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตการคลังในอนาคต ซึ่งเป็นสถานะที่รัฐบาลและเทศบาลมีการดำเนินงานขาดดุลงบประมาณในระดับสูงอย่างต่อเนื่องจนเกิดผลกระทบต่อสถานะทางการเงินหรือสภาพคล่องของรัฐบาล หรือเทศบาลและส่งผลให้รัฐบาลหรือเทศบาลต้องก่อหนี้เพิ่มขึ้นจำนวนมาก หรือเป็นสถานะมีระดับหนี้คงค้างเพิ่มขึ้นอย่างผิดปกติเกินกว่าระดับที่กำหนด ซึ่งเกิดจากการขาดดุลการคลังหรือจากปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ความเสี่ยงทางการคลังเป็นปัจจัยหนึ่งของความอ่อนแอทางการคลังและการจัดการการคลังที่ด้อยประสิทธิภาพ ด้านการจัดเก็บรายได้และการจัดการงบประมาณรวมถึงการบริการสาธารณะ ด้านความเสี่ยงที่มีผลต่อการจัดการการคลัง อาทิเช่น วิกฤต เศรษฐกิจ ขึ้นทั้งในระดับโลกและระดับประเทศ เช่น วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงปลายปี พ.ศ.2551 ต่อเนื่องมาจนถึงวิกฤตการณ์หนี้สาธารณะในประเทศกลุ่มยูโรที่ปะทุขึ้นราวปี พ.ศ.2553 และการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 19 ในปี พ.ศ. 2562-2563 จนปัจจุบัน 2564 ส่งผลกระทบเชิงลบอย่างมากต่อเศรษฐกิจมหภาคของประเทศไทย และผลดังกล่าวกระจายสู่ท้องถิ่นเนื่องจากสถานะเศรษฐกิจของ ท้องถิ่นในประเทศไทยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

จากลักษณะของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ส่งผลให้เทศบาลต้องปรับตัวเพื่อรองรับความเสี่ยงล่วงหน้า ด้วยการใช่วิธีการที่มีความชัดเจนที่สุดได้แก่ การการปรับตัวทางการเงินการคลังของเทศบาลภายใต้ภาวะวิกฤต ไม่ว่าภาวะวิกฤตจะเกิดขึ้นจากสาเหตุหรือปัจจัยเงื่อนไขประการใดก็ตาม การดำเนินการเพื่อป้องกันปัญหาจากภาวะวิกฤตเป็นการล่วงหน้าถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วน อย่างไรก็ตามหากไม่สามารถป้องกันปัญหาจากปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้ได้เป็นการล่วงหน้าแล้ว การเตรียมตัวของเทศบาลให้มีความพร้อมที่จะรับมือกับความผันผวนต่าง ๆ เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ควรดำเนินการ เพื่อให้ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อการดำเนินงานและ/หรือต่อการจัดบริการสาธารณะของเทศบาล อยู่ในระดับต่ำสุด ประชาชนผู้ซึ่งจำเป็นต้องพึ่งพาบริการพื้นฐานจากท้องถิ่นไม่ควรได้รับผลกระทบทางลบดังกล่าวโดยไม่จำเป็น เทศบาลควรต้องมีระบบงานที่คอยติดตามความผันผวนหรือการเปลี่ยนแปลงของสถานะเศรษฐกิจหรือแนวโน้มการเกิดภัยพิบัติสาธารณะและการประเมินโอกาส ที่จะเกิดความผันผวนจากปัจจัยต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด เมื่อปัจจัยเสี่ยงหรือความ ผันผวนเหล่านี้เกิดขึ้น เป็นความเสี่ยงทางการคลัง เทศบาลจึงควรมีมาตรการเตรียมพร้อมรับมือเป็นการล่วงหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ควรรีบบริการปรับตัวตามสถานการณ์อย่างลุ่มๆ ดอนๆ ซึ่งบ่อยครั้งจะพบว่ามาตรการเฉพาะ

หน้าเหล่านี้ไม่สามารถแก้ไข ปัญหาเร่งด่วนที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพความยั่งยืน หรืออาจกลายเป็น การสร้างเงื่อนไขหรือผูกปมปัญหาใหม่ไว้สำหรับบรคองการแก้ไขต่อไปในอนาคต ประเด็นสำคัญในเรื่องนี้ก็คือ ภายใต้สภาวะวิกฤตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นย่อมจะมีความเสี่ยงทางการเงินการคลังร่วมอยู่ทุกครั้ง เทศบาลควรมีทางเลือกในการปรับตัวด้านการเงินการคลังและ การงบประมาณ และในทางปฏิบัติ เทศบาลเลือกใช้มาตรการในการ ปรับตัวด้านการเงิน การปรับตัวทางการเงินการคลังของเทศบาลภายใต้ภาวะวิกฤตอย่างไร (Kruathep, 2010)

การจัดการความเสี่ยงทางการเงินการคลังจะต้องประยุกต์ใช้ การจัดการเพื่อรองรับความเสี่ยงทางการเงินการคลัง อย่างไรให้รอดพ้นจากภาวะวิกฤตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อีกทั้งการดำเนินมาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ได้รับ ผลลัพธ์เช่นใดและมีปัจจัยใดที่กระตุ้นหรือ สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกใช้มาตรการปรับตัว ทางการเงิน การคลังในลักษณะต่าง ๆ เพื่อรองรับความเสี่ยงทางการเงินการคลัง การตอบคำถามเหล่านี้ สามารถ นำไปสู่การทำความเข้าใจถึงความสามารถ การจัดการด้านการเงินการ คลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) และให้ข้อมูลที่สำคัญสำหรับการประมวลข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพทางการจัดการด้านการเงินการ คลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับความเสี่ยงทั้งในสภาวะปกติและ สภาวะวิกฤตได้อย่างเหมาะสม ต่อไป เพื่อที่จะทำความเข้าใจถึงรูปแบบการจัดการความเสี่ยงทางการเงินการคลังท้องถิ่น ผู้วิจัยมุ่งศึกษากรณี การจัดการปรับตัวของเทศบาลในรูปแบบเทศบาลเมือง ภายใต้ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในช่วง ปีงบประมาณ 2558 ถึง 2563 ซึ่งได้ข้อมูลมาจากการสำรวจเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคกลางตะวันตก จำนวน 3 แห่ง โดยจะดำเนินการระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2563 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2565 และใช้ข้อมูลจากกรณี ตัวอย่างในเชิงลึกจากเทศบาลเมืองจำนวน 3 แห่ง

ผู้วิจัย เลือกเทศบาลเมืองบ้านโป่ง เป็นหน่วยวิเคราะห์เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีขอบเขตภารกิจชัดเจน และมีการ การปรับตัวทางการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้ภาวะวิกฤต (Poolsawat, 2007) และเพราะว่าจัดการงานที่มีความเป็นระบบมากกว่าและมีขนาดเหมาะสมกับการทำวิจัย เมื่อ เปรียบเทียบกับองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่น ๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินการจัดการความเสี่ยงทางการเงินการคลังของเทศบาลเมืองบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
2. เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความเสี่ยงทางการเงินการคลังกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการ จัดการความเสี่ยงทางการเงินการคลัง
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการความเสี่ยงทางการเงินการคลังของเทศบาลเมืองบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 การจัดการความเสี่ยงทางการเงินการคลังของเทศบาลเมืองบ้านโป่ง อยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 2 การจัดการความเสี่ยงทางการเงินการคลังของเทศบาลเมืองไม่มีความสัมพันธ์ กับปัจจัยที่มีผล ต่อการจัดการความเสี่ยงทางการเงินการคลังท้องถิ่น

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความเสี่ยงทางการคลังท้องถิ่น สามารถพยากรณ์กลยุทธ์การปรับตัวเพื่อรองรับการจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมืองได้มากกว่าร้อยละสามสิบ

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยทำการทบทวนวรรณกรรมในหัวเรื่องต่อไปนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในบริบทของกลยุทธ์การจัดการเพื่อรองรับความเสี่ยงทางการคลังเทศบาลเมืองบ้านโป่งโดยมุ่งประเด็นไป

แนวคิดการคลังท้องถิ่น

ประธาน สุวรรณมงคล (2525) ได้กล่าวถึงความหมาย และความสำคัญของการคลังท้องถิ่นไว้ดังนี้ การคลังท้องถิ่นมีความสำคัญมากต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่เป็นเครื่องมือ หรือกลไกอันหนึ่งที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือความสำเร็จในการปกครองท้องถิ่น การคลังท้องถิ่นเป็นการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งที่มาของรายได้กับรูปแบบของการใช้จ่ายของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประการสำคัญ

การคลังท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการในการจัดการอันหนึ่งที่เป็นกลไกในการบริหารงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารการคลังโดยทั่วไป (Financial Administration) มีความหมายครอบคลุมเรื่องที่ เกี่ยวกับรายได้ การกำหนดรายจ่าย การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อวัสดุ การว่าจ้าง การบัญชี การตรวจบัญชีของหน่วยการท้องถิ่น ในการศึกษาการคลังท้องถิ่นจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับแหล่งที่มาของรายรับ (Source of Revenue) กระบวนการงบประมาณ (Budget Process) และรูปแบบของการใช้จ่าย (Type of Expenditure) ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งกระบวนการงบประมาณดังกล่าวจะเป็นตัวกลาง ในการเชื่อมความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาของรายรับกับรูปแบบในการใช้จ่ายของแต่ละหน่วย การปกครองท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความสอดคล้องต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น

องค์ประกอบของการคลังท้องถิ่น มี 3 ประการ ได้แก่

1. แหล่งที่มาของรายรับ หมายถึง การพิจารณาถึงแหล่งที่มาของรายได้ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เช่น พระราชกฤษฎีการายได้ขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัด พ.ศ. 2499 พระราชบัญญัติรายได้เทศบาล พ.ศ. 2497 พระราชบัญญัติรายได้สุขาภิบาล พ.ศ. 2498

2. กระบวนการงบประมาณ หมายถึง การพิจารณาถึงขั้นการจัดเตรียมงบประมาณ (Budget Preparation) ขั้นตอนในการอนุมัติงบประมาณ (Budget Adoption) และขั้นตอนใน การบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท ซึ่งองค์กรปกครอง 11 ส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเภทโดยทั่วไป จะมีกระบวนการงบประมาณที่คล้ายคลึงกัน

3. รูปแบบของการใช้จ่าย หมายถึง การพิจารณาถึงลักษณะของการใช้จ่ายขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเภทตามบทบัญญัติของกฎหมาย

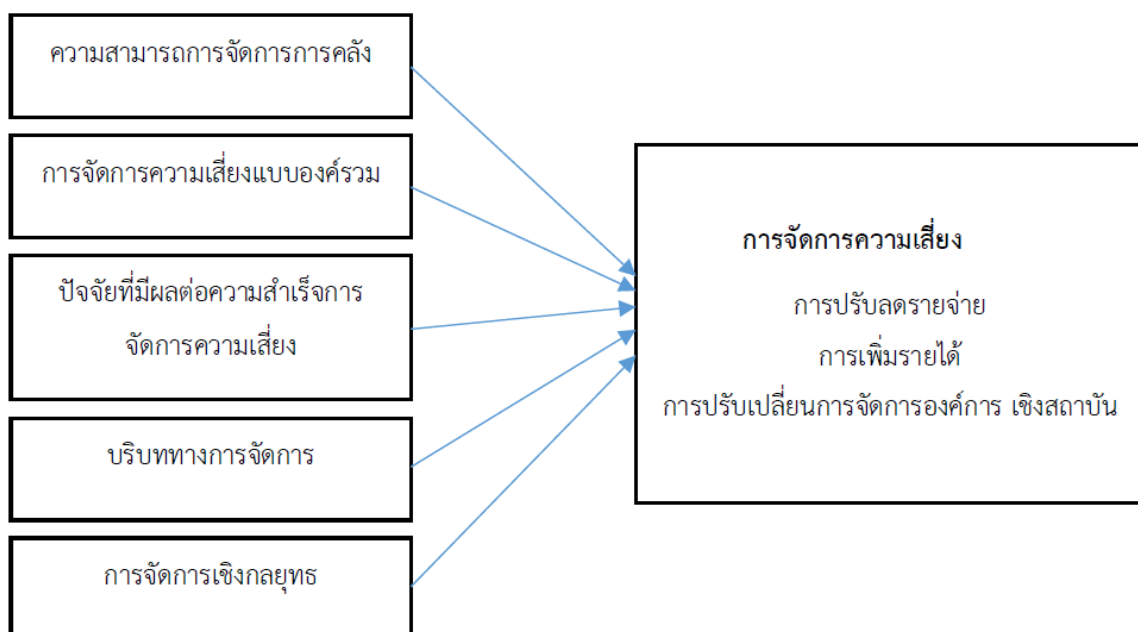
กรอบหลักการบริหารความเสี่ยงแบบบูรณาการตามแนวทาง COSO : ERM (Integrated Framework)

จันทนา สาขากร และคณะ (2554) กล่าวว่า การควบคุมภายในตามแนวคิดของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) เป็นอีกแนวคิดที่ได้รับการยอมรับ และมีการนำไปประยุกต์ในระดับสากลรวมถึงประเทศไทยด้วย COSO ได้ให้ความหมายและวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน ดังนี้ การควบคุมภายในที่สำคัญ คือ กระบวนการซึ่งร่วมกันทำให้บังเกิดผลโดยคณะกรรมการผู้บริหารและบุคคลอื่นๆ ขององค์กร ถูกออกแบบขึ้นมาเพื่อให้มีความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ซึ่งมี 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน (Operation)
2. ความเชื่อถือได้ของรายงานการเงินการบัญชี (Financial)
3. การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Compliance)

ตามแนวคิดของ COSO การควบคุมภายในประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน องค์ประกอบเหล่านี้ได้มาจากแนวทางที่ผู้บริหารดำเนินธุรกิจและมีการเชื่อมโยงเข้ากับกระบวนการทางการบริหาร นอกจากนี้ COSO ได้กำหนดให้ต้องมีการจัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลเสนอผู้บริหารที่รับผิดชอบ โดยชี้แจงหรืออธิบายให้ทราบว่ามีความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติจริงกับประมาณการหรือแผนงานอย่างไร มีสาเหตุจากอะไรและใครที่เป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการสั่งการแก้ไข ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการควบคุมด้านการบริหาร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้บริหาร ข้าราชการ สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 200 คน จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยแนวคิดของยามาเน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ เพียร์สัน และสมการถดถอยเชิงพหุ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) ทำการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) แบบลิเคิร์ต (Likert ration scales) ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2 การจัดการเพื่อรองรับความเสี่ยงทางการคลัง ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเพื่อรองรับความเสี่ยงทางการคลัง

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item objective congruence) เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยคัดเลือกประเด็นคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยทำหนังสือจากวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์โกสินทร์ โดยขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่าความเที่ยงตรงที่ 0.884

การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำไปทดลอง (Tryout) กับกลุ่มข้าราชการเทศบาลเมืองปากแพรกจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 30 คน หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.919 (Cronbach, 1990)

นำแบบสอบถามที่ได้ไปใช้เก็บข้อมูลจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความเสี่ยงทางการการคลังท้องถิ่น กับกลยุทธ์การปรับตัวเพื่อรองรับการจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมืองในจังหวัดภาคตะวันตกของประเทศไทย ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน
3. การวิเคราะห์แบบจำลองของ กลยุทธ์การปรับตัวเพื่อรองรับการจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมืองในจังหวัด โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่างเพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 ด้านอายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุ 31-45 ปี มีจำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39 การศึกษา กลุ่มตัวอย่าง มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน มากที่สุด 261 รายคิดเป็นร้อยละ 65.3 รายได้ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 15,000-25,000 บาท เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มากที่สุด จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 67.3 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นข้าราชการและพนักงานเทศบาลจำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 74.0

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเพื่อรองรับความเสี่ยงทางการการคลังท้องถิ่น

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความเสี่ยงการคลังเทศบาลเมืองในภาคตะวันตกของประเทศไทย

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความเสี่ยงการคลังเทศบาลเมือง	ค่าเฉลี่ย	ระดับ	อันดับ
ประสิทธิภาพการจัดการการคลังเทศบาลเมือง	4.21	มากที่สุด	1
ด้านการจัดการความเสี่ยงแบบองค์รวม	4.17	มาก	2
ด้านปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการความเสี่ยง	4.10	มาก	4
ด้านบริบทที่แวดล้อม PEST	3.71	มาก	5
ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์	4.12	มาก	3
รวม	4.06	มาก	

จากตาราง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความเสี่ยงการคลังเทศบาลเมืองบ้านโป่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.06 ด้านที่มากที่สุดได้แก่ประสิทธิภาพการจัดการการคลังเทศบาลเมืองอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.21 รองลงมาได้แก่ด้านการจัดการความเสี่ยงแบบองค์รวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.17 และด้านที่มีผลต่อการจัดการความเสี่ยงทางการคลังได้แก่ด้านบริบทที่แวดล้อมทางการจัดการ ประกอบด้วย การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี อยู่ในระดับ มากมีค่าเฉลี่ย 3.71

การจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมืองบ้านโป่ง ประกอบด้วย การปรับลดรายจ่าย การปรับเพิ่มรายได้ และมาตรการด้านการจัดการและการปรับเปลี่ยนเชิงสถาบัน

ตารางที่ 2 การจัดการความเสี่ยงทางการคลังเทศบาลเมืองในภาคตะวันตกของประเทศไทย

การจัดการความเสี่ยงทางการคลัง	ค่าเฉลี่ย	ระดับ	อันดับ
การปรับลดรายจ่าย	3.80	มาก	3
การปรับเพิ่มรายได้	3.81	มาก	2
มาตรการด้านการจัดการและการปรับเปลี่ยนเชิงสถาบัน	4.08	มาก	1
ภาพรวม	3.90	มาก	

จากตารางพบว่า การปรับตัวเพื่อรองรับ การจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมืองบ้านโป่ง ประกอบด้วย ปรับลดรายจ่าย การปรับเพิ่มรายได้ และมาตรการด้านการจัดการและการปรับเปลี่ยนเชิงสถาบัน ภาพรวม อยู่ในระดับ มากมีค่าเฉลี่ย 3.90 โดยด้านที่มากที่สุดได้แก่มีมาตรการด้านการจัดการและการปรับเปลี่ยนเชิงสถาบันอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.08 รองลงมาได้แก่การปรับเพิ่มรายได้อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.81 และด้านที่น้อยที่สุดได้แก่ปรับลดรายจ่ายอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.80

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมืองบ้านโป่งอยู่ในระดับมาก การทดสอบพบว่า การจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมืองบ้านโป่ง ประกอบด้วย การปรับลดรายจ่าย

การปรับเพิ่มรายได้ และมาตรการด้านการจัดการและการปรับเปลี่ยนเชิงสถาบัน จากความคิดเห็น ของกลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.90 จึงยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความเสี่ยงทางการคลังท้องถิ่น ไม่มีความสัมพันธ์ กับการจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมืองบ้านโป่ง

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง การจัดการความเสี่ยงทางการคลังท้องถิ่น กับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมืองบ้านโป่ง

การจัดการความเสี่ยงทางการคลัง	ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความเสี่ยงทางการคลัง	ระดับ	การแปลผล
	ประสิทธิภาพการจัดการการคลัง	455**	ปานกลาง
	การจัดการความเสี่ยงแบบองค์รวม	552**	ปานกลาง ค่อนข้างสูง
	ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการความเสี่ยง	582**	ปานกลาง ค่อนข้างสูง
	การจัดการเชิงกลยุทธ์ต่อความเสี่ยงของการจัดการการคลัง	.565**	ปานกลาง ค่อนข้างสูง
	บริบทที่แวดล้อม การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี	757**	สูง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความเสี่ยงทางการคลังท้องถิ่น กับการจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมือง มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลางค่อนข้างสูงถึงระดับสูง (Petsuksiri, 2006) จึงปฏิเสธสมมติฐานศูนย์และยอมรับสมมติฐานแย้ง

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความเสี่ยงทางการคลังท้องถิ่น สามารถพยากรณ์การจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมืองได้มากกว่าร้อยละสามสิบ

ตารางที่ 4 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized B	Std error	beta	t	sig
ค่าคงที่ (Constant)	.412	.154		2.686	.008
สภาพแวดล้อมทางเทคนิคดิจิทัล	.405	.033	.478	12.363	.000
วิสัยทัศน์ผู้นำ	.178	.036	.180	4.958	.000
บริบททางการเมือง	.163	.031	.208	5.246	.000
ด้านการจัดการความเสี่ยงแบบองค์รวมด้าน	.159	.042	.155	3.789	.000

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized B	Std error	beta	t	sig
สารสนเทศและการสื่อสาร					
ด้านการจัดการความเสี่ยงแบบองค์รวม	-.123	.038	-.125	-3.229	.000
สภาพแวดล้อมภายใน 1					
การผลักดันการจัดการความเสี่ยงด้านการ	.096	.039	.099	2.431	.000
ติดตามกระบวนการบริหารความเสี่ยง					
R = .803					
R2 = .645 Adj R2 = .641 .S.E.est = .3438 F = 6.496					
Sig. = .000					

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความเสี่ยงทางการการคลังท้องถิ่น สามารถพยากรณ์การจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลเมือง ร้อยละ 64.1 ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีดิจิทัลมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .405 ($p < .000$) วิสัยทัศน์ผู้นำ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .178 ($p < .000$) สภาพแวดล้อมทางการเมืองมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .163 ($p < .000$) ด้านการจัดการความเสี่ยงแบบองค์รวมด้านสารสนเทศและการสื่อสารมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .159 ($p < .000$) ด้านการจัดการความเสี่ยงแบบองค์รวมสภาพแวดล้อมภายในมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .123 ($p < .000$) ด้านการติดตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .096 ($p < .000$) จึงยอมรับ สมมติฐาน

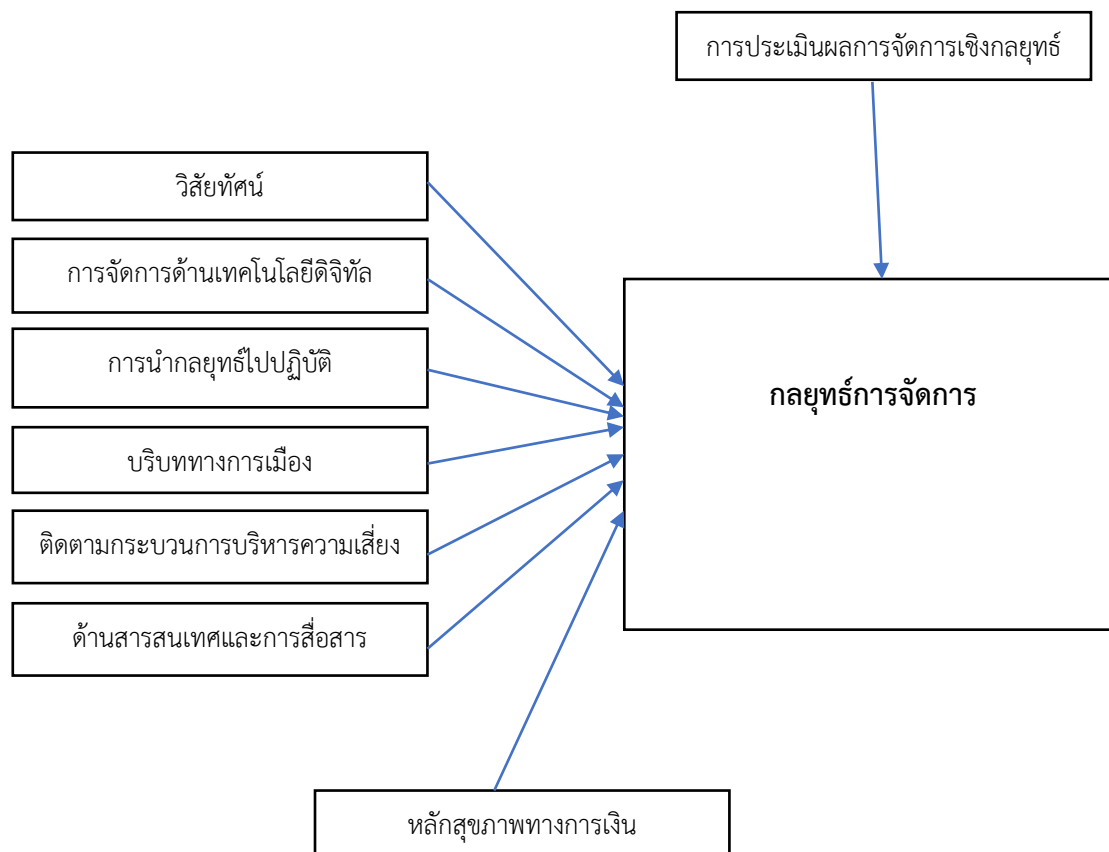
อภิปรายผล

การจัดการความเสี่ยงทางการคลังของเทศบาลประกอบด้วย การปรับตัวด้านการเงิน การคลังขององค์กรปกครองท้องถิ่นในยุคการบริหารงานแบบรัดเข็มขัด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มที่สำคัญได้แก่ 1) มาตรการปรับลดรายจ่าย 2) มาตรการเพิ่มรายได้ 3) มาตรการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการข้อมูลและองค์การ (Kruathep, 2012) การจัดการความเสี่ยงอันดับที่ 1 ได้แก่ มาตรการด้านการจัดการและการปรับเปลี่ยนเชิงสถาบัน ที่ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.08 รองลงมาได้แก่กลยุทธ์การปรับเพิ่มรายได้ที่ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.81 และด้านที่น้อยที่สุดได้แก่กลยุทธ์ ปรับลดรายจ่าย ที่อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.80 สอดคล้องกับ Orawan Jamphut (2021) ที่พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบปัญหาและอุปสรรคในด้านประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้โดยรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะพึ่งพารายได้จากรัฐบาลเป็นสัดส่วนที่สูงมาก และปัญหาการบริหารการคลัง โดยเฉพาะการบริหารค่าใช้จ่าย อาทิ การบริหารงบประมาณที่ขาดประสิทธิภาพ ปัญหาการบริหารบุคลากรทางการคลัง การขาดประสิทธิภาพในการจัดทำข้อมูลทางการคลัง ปัญหาการตรวจสอบทางการคลัง อีกทั้งปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานการคลังท้องถิ่นและการเลี้ยงภาษี ทำนองเดียวกับ Dadang Suwanda (2017) และงานวิจัยของ Krzysztof Kluza (2017) เกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญของ การกำหนดนโยบายการคลังและการจัดการความเสี่ยงทางการคลัง ได้แก่ ความ

โปร่งใส การพัฒนา ให้เกิดหลักปฏิบัติในเรื่องความโปร่งใสตามมาตรฐานนานาชาติ มีความ หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการรายงานผลทางการคลังในภาพรวมให้โปร่งใส จะช่วยให้เกิดความมั่นคงในความน่าเชื่อถือของคุณภาพและสมรรถนะทางการคลังของประเทศ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีองค์ความรู้ในการจัดการความเสี่ยงทางการคลังท้องถิ่น ดังแผนภูมิ

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ผลลัพธ์จากการศึกษาและนำผลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับงานวิจัย งานวิชาการ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังต่อไปนี้

1.1 การศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดความเสี่ยงทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น และมีความครอบคลุมมิติการจัดการงานของท้องถิ่นให้มากกว่าปัจจุบัน ทั้งในส่วนตัวชี้วัดความเสี่ยงการจัดการคลังที่ใช้ข้อมูลทางการเงิน (Financial Indication) ควรมีการปรับปรุงให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับเหตุการณ์ สามารถใช้เป็นเครื่องมือควบคุมกำกับกับการจัดการจัดการงานคลัง และควรมีการศึกษาวิจัยความเสี่ยงทางการคลังอย่างต่อเนื่อง เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลการ

ดำเนินโครงการ การจัดการงานสาธารณะให้กับประชาชนว่าท้องถิ่นดำเนินการสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างทั่วถึงหรือไม่และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ตามที่สัญญาไว้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

1.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยด้านระบบเงินอุดหนุนให้กับเทศบาลควรมีการพัฒนา ระบบเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพื่อลดแรงกดดันทางการคลัง ที่แตกต่างจากเงินอุดหนุนเพื่อช่วยลดช่องว่างทางการคลังในแนวนอน โดยจัดสรรให้อุดหนุนให้กับเทศบาล/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบปัญหาแรงกดดันทางการคลังเป็นการเฉพาะตามขนาดของแรงกดดันทางการคลัง โดยไม่จำเป็นต้องจัดสรรเป็นประจำทุกปี ขึ้นอยู่กับความสามารถ การจัดการงานคลัง และไม่จำเป็นต้องจัดสรรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งที่มีได้ประสบปัญหาแรงกดดันทางการคลัง ด้วยการนำปัจจัยสภาพพื้นฐานเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่น และระดับความสามารถการจัดการงานคลัง มาเป็นตัวกำหนดการจัดสรรเงินอุดหนุน รัฐบาลกลางควรปรับปรุง การจัดส่งรายได้ที่ล่าช้า ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบปัญหาเงินสดขาดมือทำให้ เทศบาลมีปัญหาด้านความเข้มแข็งทางการเงิน

1.3 ควรพัฒนาระบบจัดเก็บภาษีของเทศบาลผู้วิจัยเสนอให้ผู้บริหารเทศบาลเล็กใช้นโยบายประชานิยมทางการคลัง เพื่อสร้างแรงจูงใจทางการเมือง ควรใช้นโยบายการแบก้าวหน้า เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการงานคลังอย่างแท้จริง ควรประกวดการทำงานมากกว่าสร้างภาพทางการเมือง รัฐบาลควรพัฒนาการจัดสรรรางวัลความพยายามในการจัดเก็บภาษีให้สอดคล้องกับความเป็นจริง และส่งเสริมความสามารถในการจัดการงานคลังที่แท้จริง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เทศบาลควรมีการริเริ่มกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนาท้องถิ่น โดยกำหนดให้ประชาชนในชุมชน เป็นผู้มีบทบาทหลักในการตัดสินใจว่าต้องการแผนงาน / โครงการ อะไรมิใช่เป็นเพียงตรา ยางประทับความชอบธรรมให้แก่เทศบาลโดยเทศบาลควรมีบทบาทให้ข้อมูลข่าวสารและสนับสนุนความรู้ ในทางเทคนิคหรือวิชาการที่จำเป็น เพื่อให้ประชาชนตัดสินใจเลือกโครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของพวกเขา

2. เทศบาลควรใช้มาตรการจ้างเหมา (Contracting Out) ภารกิจบางประการให้องค์กรภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม เข้าร่วมกิจกรรม นอกจากลดค่าใช้จ่ายบางอย่างไม่จำเป็น ยังเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ ในท้องถิ่น จากการจ้างงานประกอบกับ ความสะดวกการประเมินผล การปฏิบัติงานเนื่องจากระบบอุปถัมภ์ยังมีประสิทธิภาพสูงกว่าการบรรจุพนักงานทดแทนเนื่องจากการลาออกหรือเกษียณอายุ และมอบหมายงานเพิ่มมากขึ้นให้กับพนักงานที่คงเหลือ เพื่อลดความเสี่ยงทางค่าใช้จ่ายด้านเงินเดือนและค่าใช้จ่ายประจำ

3. เทศบาลควรลงทุน เพื่อเพิ่มคุณภาพ ประสิทธิภาพ ของการบริการสาธารณะ เพื่อสร้างรายได้ใหม่ ก่อให้เกิดความยั่งยืนทางการเงินโดยเฉพาะการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรที่จะสร้างความเจริญให้กับเมือง อาทิ โครงการบริการสาธารณะพื้นฐาน เช่น ตลาดสด โรงผลิตน้ำประปา สถานานุบาล โรงฆ่าสัตว์ ห้องสมุด สวนสาธารณะ โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ควรเร่งกิจการก่อหนี้สาธารณะ เพื่อการลงทุน

ซึ่งผ่านการวิเคราะห์ ความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ พร้อมดอกเบี้ยและได้รับความยินยอมจากประชาชนเป็นส่วนใหญ่ เพื่อสร้างรายได้ลดความเสี่ยงทางการคลังด้านรายจ่าย เสริมรายได้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ทำการวิจัยการจัดการความเสี่ยงด้านการเพิ่มรายได้ด้วยการปรับปรุงการให้บริการชำระภาษี ท้องถิ่น อย่างเป็นระบบและเกิดประสิทธิผลการปฏิบัติอย่างแท้จริง ด้วยการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการจัดเก็บภาษี
2. ทำการวิจัยแนวทางการการจัดเก็บค่าบริการสาธารณะต่าง ๆ รวมถึงพัฒนาแบบฟอร์มการกรอกข้อมูลในการสำแดงภาษี ให้สะดวก ง่ายต่อการเข้าถึงและใช้งานของคนทั่วไปทุกระดับ
3. ทำการวิจัยแนวทางการ ส่งเสริมการให้ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการปกครองท้องถิ่น และหน้าที่ในการชำระภาษี ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ให้กับเยาวชน ในสถานศึกษา
4. ควรมีการวิจัย ในด้านการตรวจสอบสาธารณะ ของภาคประชาชน (People Audit) เกี่ยวกับประสิทธิผล การดำเนินงานของเทศบาลอย่างเป็นรูปธรรมในทุกกระบวนการดำเนินงาน ซึ่งเป็นสาระสำคัญของการมอบอำนาจ (empowerment) ให้กับประชาชน ตามหลักการกระจายอำนาจการปกครองที่แท้จริง ตามหลักการจัดการภาครัฐสมัยใหม่ เพื่อให้มีความชัดเจนในรูปแบบ ตัวชี้วัด และวิธีวิทยาที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตรวจสอบสาธารณะโดยภาคประชาชนในการจัดการงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- จันทนา สาขากร, นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันทเพร. (2554). *การตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน*. ทีพีเอ็นเพรส.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2552). *การเมืองท้องถิ่น:การเมืองของใคร โดยใคร เพื่อใคร*. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร
- Poolsawat, k. (2007). *THE STUDY OF FISCAL STRUCTURE OF CITY MUNICIPALITY* Master's thesis, M.P.A (Public Policy). Graduate School Srinakharinwirot University, Bangkok.
- Kruatsep, W. (2010). *Decentralization regime and Reformation of Thailand, Volume 4, on Participation and Strengthening of the People's Sector and Examination of Operations of Local Government Organizations* Center for local Innovation and governance. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Kruatsep, W. (2012). *Retrenchment Strategies of Thai Municipalities during Economic Downturn*. Bangkok: King Prajadhipok's Institute.
- Petsuksiri, P. (2006). *Attitude Measurement*. Nakhon Pathom: Mahidol University.
- Jamphut, O. (2021). Thai Local Government Organizations' Management of Fiscal Risk Academic. *Journal for the Humanities and Social Sciences Dhonburi Rajabhat University*, 4(1) pp. 120-131.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.

Dadang, S. (2017). Factors affecting quality of local government financial statements to get unqualified opinion (WTP) of audit board of the Republic of Indonesia (BPK). *Research Journal of Finance and Accounting*, 6(4) pp.139-157.

Krzysztof, K. (2017). *Risk assessment of the local government sector based on the ratio analysis and the DEA method*. Retrieved From: <https://shorturl.asia/Vvd9b>., March 27, 2020.